

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus Philosophico-Theologicus

Posewitz, Johann Heinrich

Quedlinburgi, 1660

Caput XIV.

[urn:nbn:de:bsz:31-128962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128962)

(71)

CAPIT XIV.

DE OPPOSITIS.

REG. I.

Opposita non possunt dici (simpliciter) de eodem (subiecto singulari, quatenus eodem & eodem tempore)

OBJECTIO.

Socinus in tractatu quodam perbreui qui agit de DEO & Sp. S. *Racovia*, anno hujus seculi undecimo publici juris factus, ex hac regula oppugnat mysterium *Trinitatis*, ita enim argumentatur: *Opposita in DEO non dantur, unum & trinum simul, sunt opposita* Ergo in DEO non dantur. *Resp.* Abutitur Socinus regulam nostram, nam ea intelligenda est de oppositis, *verè talibus*, Unum & trinum autem in DEO non sunt verè opposita, quia non opponuntur eodem modo, vel non dicuntur de DEO quatenus eodem. *Unus enim DEUS est resp. Essentia; trinus resp. personarum.* Quod verò Socinus c. l. dicit, hanc distinctionem neque extare in sacra scriptura & cum certissima ratione & veritate manifestè pugnare. Ad id *Resp.* Et ad 1. Scripturam Sacram continere aliquid *dupliciter*, 1. *Αυτολεξει* expressè & *totidem verbis*. 2. *Κατα διόρισιν* implicitè & per consequentiã. Si hoc modo vult adferere, distinctionem illam non contineri in Script. S. falsissimū dicit. Si verò *illo* uti videtur, id accipit, eo nihil efficit, nã quæ per consequentiam in script. S. continetur illa æquè vera sunt ac quæ in illa cõtinetur expressis verbis licet id Socino, est aliis, nempe autorib⁹ *Artis Nova* non sit ad palatum, & pluribus ostenderemus, si instituti nostri ratio id permetteret Ad 2 dico. Negando adductam distinctionem cum certissimã ratione & veritate pugnare, nam esto, pugnare cum rationes in humanis tale dari exemplum, nim: hominẽ dari qui sit unus essentiã, trinus personis, id tamẽ non pugnabit cum ratione, in divinis. Et quĩ pugnaret Socino? quæ enim ratio nostra plane non capit quo modo cum illis pugnare potest, & quæ Socino simpliciter ignoras quĩ inter ea pugnantiam fingis!

REGU.

REGULA II.

Contraria non possunt simul esse in eodem (in gradu summo.)

REGULA III.

Eadem est contrariorum materia (successivè, nisi alterum insit naturam.)

REGULA IV.

Contraria (primò talia,) sub eodem genere, (si non proximò, saltem remoto) maxime distant (ad id genus.)

REGULA V.

Unum (materialiter sumtum, quatenus unum,) uni tantum (primò & immediatè) est contrarium (in eodem oppositionis genere.)

OBJECTIO.

Hæ regula contrariatur Theologis nostris qui unanimiter adferunt & ostendunt Antichristum esse Pontificem Romanum. Si autem unum uni tantum opponitur, Pontifex Romanus non potest intelligi, quia non unus sed plures fuerunt Pontifices Romani. Et opponit hoc Bellarminus lib. 3. de Rom. Pontif. c. 2. col. 350. Resp. Antichristus non ratione persone sed ratione doctrinæ opponitur Christo, Pontifices Romani autem semper eandem doctrinam tradiderunt & Christo se opposuerunt. Porro unum semper tantum est Pontifex, & plures non nisi successivè, unde semper unum tantum se Christo opponit, quod dum facit Antichristus est.

REGULA VI.

Contradictoria (verè talia) nec simul vera, nec simul falsa esse possunt.

OBJECTIO.

Huic regula multa obstant, quæ illam falsam esse evincere videntur. 1. Hæ propositiones: *Omnia Entia sunt dependentia, & quadam entia sunt independentia, contradictoriae sunt, & ambæ falsæ.* 2. *Homo quatenus homo, est doctus, Et homo quatenus homo, non est doctus,* iterum contradictoriae sunt, & ambæ falsæ, quia utrumque, & doctum, & non doctum esse, homini competit per accidens. Sicut & 3. sequentes simul falsæ sunt: *Sola bona opera justificant: Non sola bona opera justificant. Solum sancti sunt invocandi, Non solum sancti sunt invocandi. Solum purgatorium culparum maculas eluit, Non solum purgatorium culparum maculas eluit. Sola indulgentia peccatorum*

penas relaxant, Non sola indulgentia peccatorum penas relaxat. Solus Pontifex in definiendo infallibilis, Non solus Pontifex in definiendo infallibilis, &c. Resp. 1. Ad primū exemplum varie respondere solent Autores, optimè dicitur in illo non rectè institutam esse contradictionem, commode vero institui si in posteriori prop. pro Tè Quidam non substituatur, Non omni, quo factò prior falsa, posterior vera erit. Ad 2. dico: Quidam sunt qui putant ab hâc regulâ excipiendas esse propositiones reduplicativas, quod in istis contingere possit utramque falsam esse. Verùm id non videtur admitti posse nam illæ propositiones aut sunt contradictoriae, aut non. Si hoc ad præsens non spectât, Si illud, cõtradiçtoris possunt simul esse, quod absurdum est. In allato vero exemplo, non utraque falsa sed posterior vera est, non autè hoc vult, homini, quatenus homini competere quod non sit doctus, sed particula reduplicativa ad prædicatum pertinet, adeoque accuratè efferenda est h. m. Homo non est, quatenus homo, doctus, quò modo sanè verissima est. 3. In sequentibus propositionibus, particula Non aut afficit Solum particulam exclusivâ, aut rotam enunciationē. Si illud cõtradiçtoris non sunt, Si hoc cõtradiçtoris sunt & posteriores veræ sunt, & non continēt affirmativâ, ut inferre possis. Ergò bona opera justificât, Ergò Sancti sunt invocâdi &c.

REGULA VII.

Oppositorum eadem est scientia (I. quatenus opposita in eadem disciplina tractantur, 2. quatenus unius oppositi cognitio ex alterius cognitione (per accidens quodammodo) dependet, 3. quatenus eadem disciplina ut Dialectica & Rhetorica, opposita probant.)

REGULA VIII.

Inter contradictoria est distantia infinita (h. e. indeterminata)

REGULA IX.

Aprivatione (sequente formam, totali) non datur regressus ad (eundem numerò.) habitum (sive formam, neque ad eandem speciem, immediate, & naturaliter.)

OBJECTIO.

Si hæc regula vera est, quomodo Christus potuit mortuos resuscitare,

X

tare,

tate, & ex eis visum restituere. *Resp.* ex hâc regula rectè evincitur illud nō factū esse naturaliter sed supernaturaliter per absolutā quandā potentia, & propterea rectè quoque ex illo colligim^{us} Christū esse verum Deum.

REGULA X.

Transiens ab extremo ab extremum oportet transire per media (secundū formam omnia quidem, quando ex extremis constant.)

REGULA XI.

Media (secundū formam) constant ex extremis contrariis (vel formaliter: vel virtualiter.)

REGULA XII.

Media (secundū formam) sunt ejusdem generis (vel proximi vel remoti.)

REGULA XIII.

Quot modis dicitur unum oppositorum, (quoad æquivocationem) tot etiam dicitur alterum, (si in omnibus significationibus oppositum habeat, & quidem vel sub una vel diversis vocibus.)

REGULA XIV.

Oppositorum (& in specie contradictoriorū ordine in verso, Contrariorum in complexū quando sunt paria, ordine directo nisi prius consequatur per accidens, vel oppositio sit secundum excessum & defectum. Relativorum, ordine directo quando consequuntur per se, & Privativorum, nisi altera negatio tollat ipsum subiectum alterius privationis) opposita sunt consequentia, (in eodem oppositionis genere.)

OBJECTIO.

EX hâc regula rectè sequitur: quod bona opera salvēt quia mala opera damnant. *Resp.* In contrariis procedit regula, si contraria sunt paria. Bona opera autem sunt imperfecte bona, mala opera verò sunt perfecte mala.

CAPUT XV.

DE PROPOSITIONIBUS.

REGULA I.

Ab ea quodres est, (non ratione existentia, sed ratione identitatis & compositionis) vel non est, oratio (formaliter) dicitur vera vel falsa.

OBJECTIO.

Sacras literas veras esse credimus, propterea, quod à Deo sunt profectæ. Ergo iudicium de veritate licet sumere ab autoritate dicentis. *Resp.* Sacras literas veras esse credimus quod à Deo sunt profectæ, non quod per hoc formaliter veræ sint, sed arguitur nē nempe quia Deus ipsa veritas est, & mentiri nequit, ideo rectè arguimus & colligimus ex eo id, quod Deus dicit, cum objecto convenire. RE.